

Місячний Економічний Моніторинг України

- Дострокові вибори до Верховної Ради призначено на 30 вересня.
- За перші чотири місяці року реальний ВВП зріс на 7,9% дпр.
- Друга спроба продажу 1% акцій "Укртелекому" на внутрішньому ринку провалилась.
- 31 травня Верховна Рада прийняла 11 законів необхідних для гармонізації законодавства України до вимог СОТ.
- Зміни до бюджету, прийняті у травні, передбачають подальше зростання заробітної плати та соціальних виплат у 2007 році.
- Зарплати у державному секторі зростають із впровадженням другого етапу Єдиної тарифної сітки.
- Інфляція становила 10,6% дпр у травні.

**№6 (80)
червень
2007**

Населення: 46,7 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 26%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 24%
Експорт: Росія 23%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 31%, ЄС 35%

Політика: Досягнуто чергового компромісу щодо дострокових виборів до Верховної Ради

У травні двомісячна політична криза досягла кульмінації. 27 травня Президент, Прем'єр-міністр та Голова Верховної Ради погодилися провести дострокові парламентські вибори 30 вересня 2007 року. В результаті компромісу принаймні 150 депутатів опозиційних фракцій мають залишити Парламент для підтвердження легітимності рішення про дострокові вибори. Президент в свою чергу призупинив дію свого Указу про розпуск парламенту, що надало Верховній Раді можливість прийняти зміни до законів, які необхідні для проведення дострокових виборів.

1 червня Верховна Рада прийняла зміни до Закону про вибори народних депутатів та деяких інші нормативні акти. Важливою зміною є вимога про 50-відсоткову явку виборців для визнання позачергових виборів такими, що відбулися. З іншого боку, питання про імперативний мандат, що стало однією з причин політичної кризи, залишилось відкритим. Верховна Рада відхилила проект закону про введення імперативного мандату.

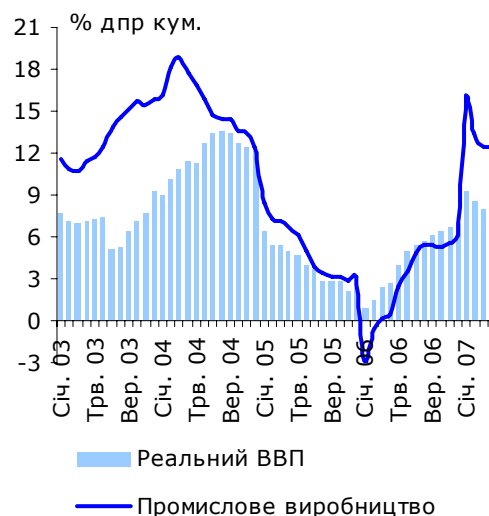
Хоча близько 160 депутатів подали заяви, необхідні для зняття депутатських повноважень, Верховна Рада відмовилась автоматично визнати ці заяви, посилаючись на невиконання всіх необхідних формальностей. Водночас, 5 червня Президент видав Указ, яким призначив дострокові вибори на 30 вересня. В Указі Президент вказав, що припинення повноважень депутатів робить Верховну Раду неповноважною.

Реальний сектор: За чотири місяці реальний ВВП зріс на 7,9% дпр

За даними Держкомстату за перші чотири місяці 2007 року реальний ВВП зріс на 7,9% дпр. У квітні залишався високим внутрішній приватний попит, який є головною складовою зростання ВВП з боку попиту. Зокрема, в першому кварталі значно зросли інвестиції в основний капітал (32,0% дпр). Зростання цін на природній газ, ймовірність майбутніх стрибків цін на енергоносії та підвищення конкуренції стимулювало підприємства до заміни застарілого обладнання та запровадження енергозберігаючих технологій. З боку пропозиції, зростання реального ВВП ґрунтувалося головним чином на високих темпах зростання валової доданої вартості в обробній промисловості та торгівлі.

Темпи приросту промислового виробництва залишились високими, і за чотири місяці поточного року склали 12,5% дпр порівняно з приростом на 0,7% дпр рік тому. Машинобудування і надалі залишилось ключовою складовою зростання промислового виробництва, відображаючи поживлення інвестиційної активності. попитові та вихіді деяких Стабільний попит на світових ринках металів став іншим фактором зростання у

Промислове виробництво та зростання реального ВВП

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультаций
 вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
 Тел. (+38044) 278-6342
 Факс (+38044) 278-6336
 E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

промисловості. Відновлення зростання зафіксовано в текстильній промисловості, ймовірно завдяки високому зовнішньому підприємств з тині.

Галузеві тенденції: Продаж 1% акцій «Укртелекому» на внутрішньому ринку провалився

Приватизація. 30 травня провалилася друга спроба продати 1% акцій «Укртелекому» через відсутність заявок. Перший тендер, який було призначено на 22 травня, було скасовано згідно судового рішення, хоча було подано три заявки на участь у тендері. Відсутність заявок на другому аукціоні може бути пояснена наявністю правових ризиків, пов'язаних із купівлею. Проведення наступного аукціону заплановане на 5 червня. Фонд державного майна планує продати на українському фондовому ринку три з п'яти 1% пакетів акцій впродовж літа 2007 року, а решту 37,86% на міжнародних біржах. Проблеми з продажем акцій на внутрішньому ринку ставлять під сумнів успішність приватизації «Укртелекому» цього року, що також утруднить виконання плану приватизаційних надходжень на 2007 рік.

Комунальне господарство. У травні місцевий суд м.Харкова зупинив рішення Національної комісії регулювання електроенергетики (НКРЕ) щодо запровадження диференційованих тарифів на газ для населення. Рішення було прийнято після численних звернень споживачів, що понесли втрати від нової тарифної схеми, що передбачала за прогресивне зростання ціни на газ у залежності від обсягів споживання. НКРЕ не визнала судового рішення і продовжує використовувати диференційовані тарифи. Очікується подальший судовий розгляд цього питання.

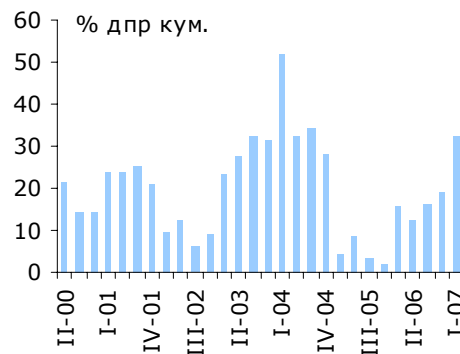
Транспорт. У березні 2007 р. тарифи на вантажні залізничні перевезення зросли на 2%, а акордні ставки на перевалку вантажів в портах на 5%. Додаткові підвищення портових тарифів на 5% очікується у липні, серпні, вересні та листопаді 2007 р., що в порівнянні із квітнем 2007 р. становитиме підвищення на рівні 25%. Це зростання викликане насамперед необхідністю покрити зростаючу собівартість транспортування та замінити застаріле обладнання. Нестача обладнання навіть змусила «Укрзалізницю» запровадити систему знижок на рівні 15-51% за вантажних перевізників, які мають власні вагони. Втім, прозорість тарифоутворення залишається низькою. Життєво необхідним для розвитку галузі є створення незалежного регулятора тарифів та поживлення реформ.

Зовнішній сектор: Верховна Рада прийняла 11 законів, необхідних для вступу в СОТ

31 травня Верховна рада прийняла 11 законів, необхідних для завершення гармонізації законодавства відповідно до правил та вимог СОТ. Закони стосуються режиму ПДВ, генетично модифікованих продуктів, експортних тарифів, контрафактної продукції та іншого. Прийняття цих законів пришвидшить вступ України в СОТ. Невирішеними залишаються питання щодо сукупного виміру підтримки сільського господарства та двосторонньої угоди з Киргизстаном.

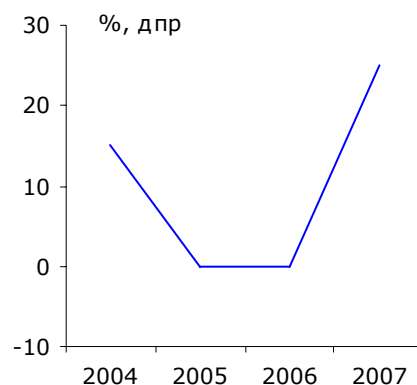
За даними Держкомстату експорт товарів за січень-березень зріс на 33,0% дпр в доларовому виразі, тоді як імпорту зріс на 32,2% дпр. Негативне сальдо торгівлі товарами склало 2,2 млрд. дол. США. Експорт в усі регіони зріс причому особливо високими були темпи приросту експорту в СНД (61,2% дпр) та Європу (34,5% дпр). Зростання експорту в ці регіони частково пояснюється високими світовими цінами на метали. У випадку СНД іншим важливим чинником стало збільшення експорту машин та обладнання. Найбільше зростання імпорту, на 43,9% дпр, було з країн Азії. Тут головним фактором стало зростання імпорту споживчих товарів, зокрема товари тривалого використання, з Китаю. Однак найбільша частка імпорту все ще приходить з країн

Інвестиції у основний капітал

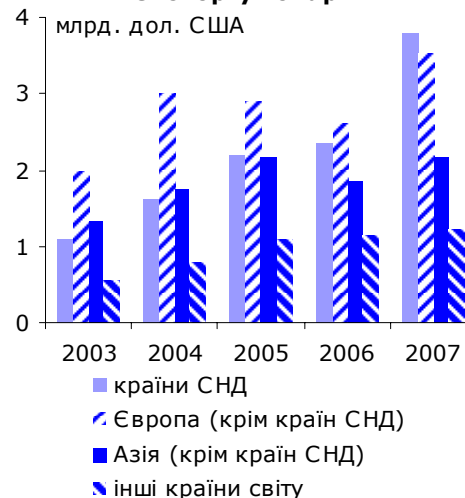
Джерело: Держкомстат

Зростання портових тарифів

Джерело: Міністерство транспорту і зв'язку

Регіональний розподіл експорту товарів*

* дані за січень-березень відповідного року
Джерело: Держкомстат

СНД (мінеральні продукти) та Європи (інвестиційні товари та товари тривалого використання).

Фіскальна політика: Поправки до Державного бюджету передбачають подальше зростання заробітної плати та соціальних виплат в 2007 року

У травні Парламент затвердив поправки до Закону "Про Державний бюджет на 2007 рік". Згідно цих поправок доходи Державного бюджету зросли на 3,7 млрд. грн., які заплановано отримати від надходжень по ПДВ та податку на прибуток підприємств (3,3 млрд. грн. та 0,4 млрд. грн. відповідно). Додаткові надходження будуть спрямовані на збільшення заробітної плати в бюджетній сфері та підвищення розміру соціальних виплат. Дефіцит бюджету залишився без змін. Таким чином, уряд продовжив збільшення соціальних видатків, яке розпочалось у березні.

В січні-квітні 2007 р. доходна частина Державного бюджету була виконана на 106,1% від планового показника завдяки стабільним податковим надходженням. Зокрема, надходження від податку на прибуток підприємств були перевиконані на 15,3% завдяки високим темпам економічного зростання. Надходження від ПДВ також були перевиконані і склали на 3,8% вище запланованого рівня. В той же час, рівень виконання видатків Державного бюджету залишався низьким, і становив лише 86,1% від плану. Фінансування охорони здоров'я та житлово-комунального господарства було виконано лише на 67,1% та 21,1% від плану відповідно. Соціальні видатки і трансферти до місцевих бюджетів традиційно були профінансовані на високому рівні (96,1% та 98,8% від плану, відповідно). В результаті, бюджет був виконаний з профіцитом в 0,3 млрд. грн. або 0,2% від ВВП.

Кабінет Міністрів затвердив Концепцію реформування місцевих бюджетів, в якій задекларував головні принципи реформування міжбюджетних відносин. Реформа передбачає покращення ефективності місцевих бюджетів, збільшення їх доходної бази, а також впровадження середньострокового планування витрат. Реформа має бути завершена до 2011 року, і, як очікується, сприятиме покращенню місцевого самоврядування.

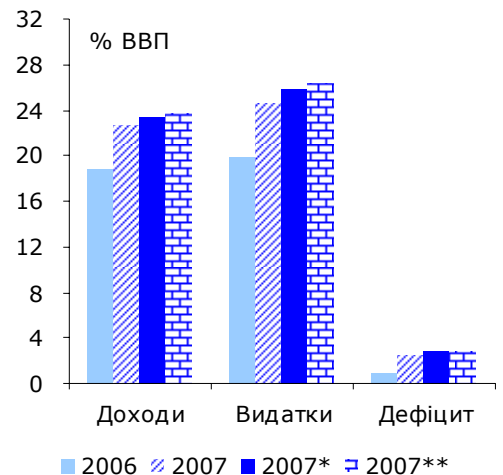
Соціальна політика: Заробітна плата в бюджетній сфері зростає

Для запровадження другого етапу Єдиної тарифної сітки з 1 червня 2007 року, в травні було прийнято ряд поправок до бюджету, зокрема були виділені додаткові кошти (4,2 млрд. грн.). Реформа передбачає, що різниця в заробітній платі між найбільш високо- та низкооплачуваними працівниками має зрости від 3,35 до 3,93 разів. В результаті збільшиться різниця в заробітній платі працівників бюджетної сфери залежно від їх кваліфікації. Ці заходи призведуть до збільшення середньої заробітної плати в галузях освіти і охорони здоров'я, де заробітна плата є однією з найнижчих. Однак вплив впровадження цих змін на протязі бюджетного року може бути зменшений за рахунок зниження премій та пільг, як це вже було в минулому.

Оскільки зростання заробітної плати призводить до збільшення доходів Пенсійного фонду, уряд вніс поправки до бюджету Фонду. В результаті планові власні надходження Фонду зросли на 3,98% до 70 млрд. грн. В той же час видатки Пенсійного фонду зросли на 5,8% до 95,6 млрд. грн. завдяки вищому, ніж планувалось, підвищенню розміру пенсій. Незважаючи на те, що зберігся нульовий дефіцит бюджету Пенсійного фонду, трансферти з Державного бюджету залишилися високими, і були збільшені на 11,5% до 24,9 млрд. грн.

Монетарна політика: Інфляція становила 10,6% дпр

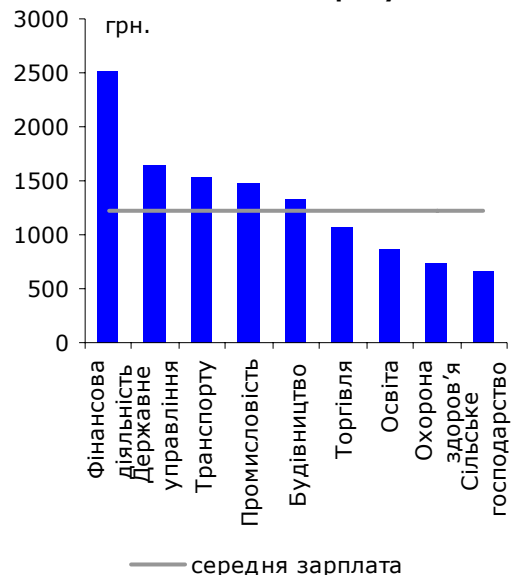
Рівень інфляції дещо збільшився і досягнув 10,6% в травні завдяки продовженню зростання цін на харчові продукти, незважаючи на незначне зниження тарифів на комунальні

Державний бюджет

* поправки від 27/03/2007

** поправки від 30/05/2007

Джерело: Державне казначейство, Закони про Державний бюджет

Середньомісячна зарплата, квітень 2007 року

Джерело: Держкомстат

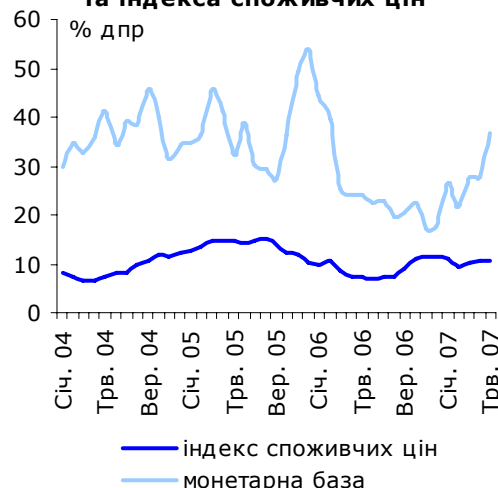
послуги. Поки що політична криза суттєво не вплинула на інфляцію. Однак зростання заробітної плати в державному секторі може збільшити інфляційний тиск в майбутньому.

У травні НБУ знизив облікову ставку з 8,5% до 8,0%, що відображає оптимістичну оцінку динаміки інфляції з боку НБУ, низькі ставки на міжбанківському кредитному ринку і наміри НБУ продовжити пом'якшення монетарної політики. Нижча облікова ставка і недавно прийняті правила розкриття інформації по споживчим кредитам, які роблять цей ринок прозорішим, можуть призвести до певного зниження процентних ставок в економіці. Зростання монетарної бази різко прискорилось до 36,9% дпр у травні завдяки інтервенціям НБУ на міжбанківському валютному ринку в розмірі 1,4 млрд. доларів США.

Фінансові ринки: Нова торговельна система сприятиме зростанню ліквідності ринку

У травні Перша фондова торговельна система (ПФТС) запровадила ринок заявок на основі двостороннього аукціону, який дозволяє інвесторам в процесі торгів виставляти необмежену кількість заявок. Якщо умови купівлі збігаються з умовами продажу, угода виконується автоматично у той самий день, оскільки попереднє депонування коштів або цінних паперів на повну суму угоди є обов'язковим. Платформа орієнтована переважно на національних інвесторів, оскільки угоди мають укладатися в гривнях. Ця інновація збільшить кількість угод на українському фондовому ринку та покращить його ліквідність.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Економічні Тенденції		ІІкв 06	ІІІкв 06	ІVкв 06	Ікв 07	Лют.	Бер.	Квт.	Трв.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	6,8	6,9	9,5	...	7,9	7,0	7,6	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	5,5	6,1	7,1	...	8,6	8,0	7,9	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,6	5,5	6,2	12,5	13,4	12,5	12,5	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,2	-2,8	0,4	5,0	5,6	5,0	6,4	...
ІСЦ	% дпр	6,8	9,1	11,6	10,1	9,5	10,1	10,5	10,6
ІВЦ	% дпр	6,3	10,7	14,4	17,9	16,5	17,9	18,7	20,2
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	4,7	10,7	13,2	33,0	34,5"	33,0"	...	...
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	19,7	19,8	22,0	32,3	35,7"	32,2"	...	...
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-2,16	-2,93	-5,19	-1,8 ^e	-1,38"	-2,22"	...	...
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	-0,78	-0,32	-1,62	-1,2 ^e	x	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-1,8	-0,4	-1,5	-4,6 ^e	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	17,7	19,1	22,3	23,0	22,4	23,0	23,5	24,5
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	22,4	20,3	17,5	27,7	21,7	27,7	27,7	36,9
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	15,5	14,6	15,1	14,0	13,9	14,0	14,1	13,4
Обмінний курс, середній	дол. США	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,34	6,43	6,67	6,62	6,6	6,68	6,81	6,83

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
 " Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
 кварталні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні кварталні перегляди ВВП
 ** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
 *** Зростання у доларовому виразі

^e Попередня оцінка, опублікована НБУ

Основні Економічні Показники		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Номинальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	537,7
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,3	38,0	42,4	50,1	65,0	86,2	106,5
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	35,4	15,7	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24	42,6	7,5	13,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 ^o	1,2 ^{oo}	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 ^o	3,8 ^{oo}	3,74	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5
Чисті прями іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,09	1,48	3,09	4,42	6,94	9,52	19,39	22,26
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,9
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,0	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	15,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,9
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12	5,05
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40	6,32
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97	6,65

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, ІFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

^o Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована

^{oo} Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована

Скорочення

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно